

ONDERZOEKBEMESTINGTULP

Koubont de baas met ijzer: hoe doe je dat

- TEKST : ANNE MARIE VAN DAM, PPO SECTOR BLOEMBOLLEN
- FOTO : PPO SECTOR BLOEMBOLLEN

Koubont in tulpen is goed te voorkomen door een boldompeling of een veurbehandeling. De ijzerbehandeling heeft een opbrengstverhogend effect van soms wel 15%. De behandeling is alleen zinvol als gevoelige cultivars schraal hebben gestaan. PPO sector bloembollen adviseert over de juiste behandeling.

Koubont bij tulpen treedt regelmatig op wanneer gevoelige cultivars op schrale gronden geteeld worden. Bij koubont komen tulpen met geel of groengeel gestreept blad op. Later kleuren ze vaak nog wel bij, maar de opbrengst is lager dan normaal. In onderzoek van Praktijkonderzoek Plant & Omgeving sector Bloembollen in 1999 bleek dat toevoeging van ijzerchelaat aan het dompelbad koubont kan voorkomen, en de opbrengst aanzienlijk kan verhogen. Van 1999 tot 2002 heeft PPO onderzoek gedaan naar de juiste behandeling ter voorkoming van koubont: door boldompeling of veurbehandeling met ijzer. Op basis daarvan kan nu geadviseerd worden.

WANNEER OPTREDEN

Het is niet nodig alle partijen te behandelen tegen koubont. Alleen als bepaalde factoren zich tegelijk voordoen, is het raadzaam behandelingen uit te voeren. Het gaat met name om partijen van gevoelige cultivars die het afgelopen jaar op een schraal perceel met een hoge pH zijn geteeld, bijvoorbeeld op een recent omgezette of opgezande tuin. Gevoelige cultivars zijn bijvoorbeeld 'Leen van der Mark', 'Kees Nelis', 'Up Star', 'Lustige Witwe', 'Rosario', enkele crispacultivars, en een aantal gele en witte cultivars. In het onderzoek waren er ook regelmatig partijen die niet reageerden op de ijzerbehandeling: er trad dan sowieso geen koubont op, en de opbrengst ervan werd niet beïnvloed door het ijzer. Wel kwam het voor dat de opbrengst verhoogd werd, terwijl de stand van het gewas op het veld voor alle behandelingen hetzelfde was. De

Ijzergebrek (rechtse bladeren) in tulp is te herkennen aan de lichte strepen op het blad.

kleur van het gewas zegt dus niet alles over ijzergebrek.

WELKE BEHANDELINGEN

Ijzer kan toegediend worden bij de boldompeling. Ook bespuiting van de bollen in de plantveur is effectief. Voor beide toepassingen kan het ijzerchelaat Fe-EDDHA gebruikt worden. Ijzer moet altijd met een chelaat toegediend worden, omdat het anders slecht oplosbaar is. Andere chelaten dan EDDHA zijn niet getest, maar deze zijn in het algemeen niet werkzaam bij de zuurgraad van dompelbad en duinzandgrond (pH 6 of hoger). Het ijzer zou dan al in het dompelbad neer kunnen slaan, of anders in de grond, zodat het niet goed opgenomen kan worden door het gewas. De ijzerconcentratie in het dompelbad hoeft niet hoger te zijn dan 0,1 g Fe (ijzer) per liter dompelbad. Een kwartier dompelen is voldoende voor de behandeling met ijzer. Bij de

veurbehandeling kan gespoten worden met 0,5 tot 1,0 g Fe (ijzer) per liter en 500 l water per hectare. Hierbij is de opbrengst vergelijkbaar met die na de boldompeling, hoewel de gewasstand in een proef iets achterbleef bij die van de overige ijzerbehandelingen. Lagere concentraties zijn niet getest. Het ijzerchelaat had in de proeven geen invloed op de werking van de ontsmettingsmiddelen tegen *Fusarium* in het dompelbad. Andere ziekten zijn niet getest.

WAT IS HET EFFECT

De bolopbrengst kan bij partijen met ijzergebrek, en daardoor koubont, tot ongeveer 15% verhoogd worden, zowel op zand als op zavelgrond. Het broeieresultaat werd in het onderzoek niet beïnvloed. Een nadeel van de ijzerbemesting kan zijn dat de meststof sterk roestbruin kleurt, waardoor fust, dompelbaden en bollen na behandeling er gekleurd op staan.